

הלב פתוח לרווחה

מדינת ישראל
משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים
לשכת השר

כ' כסלו תשע"ז
20 דצמבר 2016
2016-0041-1617

לכבוד
ח"כ אלי אלאוף
יושב ראש
ועדת העבודה הרווחה והבריאות
כנסת ישראל

שלום רב,

הנדון: טיוטת תקנות הסכמים קיבוציים (דמי טיפול ארגוני- מקצועי לארגון מעבידים),
התשע"ז-2016

מצ"ב נוסח טיוטת תקנות הבאות לתקן את תקנות הסכמים קיבוציים (דמי טיפול ארגוני – מקצועי לארגון מעבידים), התשל"ז-1977 (להלן: "התקנות" או "תקנות דמי טיפול") הטיוטה מעגנת חלק ממסקנותיו של צוות אשר מונה על ידי מנכ"ל משרד התמי"ת לשעבר, מר רענן דינור, שבראשו עמד הממונה הראשי על יחסי עבודה במשרדי, עו"ד שלמה יצחקי, וכן מעניקה פטור לעסקים חדשים מתשלום דמי טיפול בהתאם להחלטת ממשלה מספר 890 שעניינה עידוד עסקים חדשים.

הרקע ודברי ההסבר מופיעים בטיטת התקנות.

יצוין כי טיוטת התקנות הוגשה על ידי רה"מ ושר הכלכלה והתעשייה בכנסת הנוכחית לאחר דיון מעמיק עם ארגוני מעבידים, ולאחר בחינה מחודשת של טיוטת תקנות שהוגשה בכנסת ה-18 לאישור הועדה ומוגשת כעת על ידי לאחר שבחנתי ושיניתי את גובה דמי הטיפול הארגוני שניתן יהיה לגבות ממעסיקים.

חשוב לציין, כי כנגד תקנות הסכמים קיבוציים (תשלום דמי טיפול ארגוני-מקצועי לארגון מעבידים), התשל"ז-1977 (להלן התקנות העיקריות) תלויה ועומדת עתירה לבג"ץ 4929/14 (לשכת המסחר והתעשייה חיפה והצפון נגד שר הכלכלה ואח') שעניינה חוקיותה של תקנה 3(11) (א)-(ב) לתקנות, המסייגת את הפטור מחובת תשלום דמי טיפול ארגוני מקצועי רק לגבי מעסיקים בענף התעשייה ובענף המלאכה והתעשייה הזעירה.

הלב פתוח לרווחה

מדינת ישראל
משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים
לשכת השר

טיוטת התקנות המוצעת מתקנת, בין היתר, במסגרת תקנה 5 לטיוטת התקנות את המצב הזה ומאפשרת פטור בגובה של שליש מדמי הטיפול לגבי מעסיק שהוא חבר בארגון מעבידים אשר עומד בתנאי התקנה וזאת בלי שום קשר לזהות הענף שבו פועל הארגון והמעסיק.

לאור האמור לעיל, אודה, אפוא, לחידוש הדיונים בנושא ולהבאת טיוטת התקנות לאישור הועדה בהקדם האפשרי.

בברכה,

ח"כ חיים כץ

שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

העתק:

ממונה על התעסוקה

ממונה ראשי על יחסי עבודה

היועצת המשפטית

סגנית בכירה ליועמ"ש משרד הכלכלה והתעשייה

תקנות הסכמים קיבוציים (תשלום דמי טיפול ארגוני-מקצועי לארגון מעבידים)(תיקון),

התשע"ז-2016

בתוקף סמכותי¹ לפי סעיף 33 ו-34 לחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957² (להלן – החוק) ובאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

תיקון תקנה 1 .1 בתקנות הסכמים קיבוציים (תשלום דמי טיפול ארגוני-מקצועי לארגון מעבידים), התשל"ז-1977³ (להלן – התקנות העיקריות), בתקנה 1 –

(1) בתקנה משנה (א) אחרי "לארגון המעבידים שהוא צד להסכם הקיבוצי" יבוא "להלן- ארגון המעבידים הזכאי".

(2) תקנות משנה (ג)עד (ה)- יימחקו.

הוספת תקנה 1א .2 אחרי תקנה 1 לתקנות העיקריות יבוא:

"שיעור דמי הטיפול
1א. (א) דמי טיפול לשנה לא יפחתו מסכום השווה ל- 180 שקלים חדשים (להלן-הסכום המזערי) כפול מספר העובדים המועסקים בידי המעסיק ב- 1 בינואר של השנה שבעדה משתלמים דמי הטיפול.

(ב) דמי הטיפול לשנה לא יעלו על 90,000 שקלים חדשים (להלן- הסכום המרבי). או על מחצית מדמי החבר שהיה משלם המעסיק לארגון המעבידים הזכאי אילו היה חבר בו, כשיעורם של דמי החבר ב- 1 בינואר של השנה שבעדה משתלמים דמי הטיפול, לפי הסכום הנמוך מביניהם.

(ג) הסכום המזערי והסכום המרבי ישתנו בשלושה רבעים משיעור עליית המדד החדש לעומת המדד היסודי.

(ד) בתקנות אלה –

"מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה";

¹ י"פ התשס"ג, עמ' 2084.

² ס"ח התשי"ז, עמ' 63; ס"ח התשל"ו, עמ' 138.

³ ק"ת התשל"ז, עמ' 2025; ק"ת התש"ו, עמ' 442.

"המדד החדש" – המדד שפורסם לאחרונה

לפני יום תשלום דמי הטיפול;

"המדד היסודי" – ממוצע המדדים של כל

השנה שקדמה לשנה שבה

משתלמים דמי הטיפול;

"שנה" – תקופה של 12 חודשים שתחילתם

ב-1 בינואר."

הוספת תקנה ת2 3. לפני תקנה 3 לתקנות העיקריות יבוא :

ד2. משך תקופת החובה שחלה על מעסיק לשלם דמי

טיפול לפי תקנה 1א לארגון המעבידים הזכאי,

יהיה שבע שנים מהיום שבו ניתן צו ההרחבה;

אין באמור בתקנת משנה זו כדי לגרוע מחובת

המעסיק לקיים את הוראות ההסכם שהורחבו."

"משך חובת
התשלום

תיקון תקנה 3 4. בתקנה 3 לתקנות העיקריות –

(1) פסקאות (4) עד (6) ו-(11) – יימחקו;

(2) בסופה יבוא :

"(13) מעסיק שביום אחד בינואר של שנה פלונית העסיק לא
יותר מ-10 עובדים;

(14) עסק חדש ובלבד שהתקיימו בו כל התנאים שלהלן ובעל
העסק הגיש תצהיר לארגון המעבידים הזכאי על דבר קיומם
של התנאים :

(א) טרם חלפו חמש שנים מיום הקמתו;

(ב) מי ששולט בו לא שלט ואינו שולט

בעסק נוסף בארץ או מחוץ לארץ;

(ג) בן משפחתו מדרגה ראשונה של מי ששולט בעסק

כאמור בפסקת משנה (ב), לא שלט ואינו שולט בעסק

נוסף אשר עיסוקו בתחום זהה לתחום עיסוקו

של העסק האמור;

לעניין פסקה זו –

"בן משפחה מדרגה ראשונה" – בן זוג, הורה, ילד, אח וכן ילד
או בן זוג של כל אחד מאלה;

"הקמה" – רישום לפי סעיף 52 לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-
1975⁴ (להלן – חוק מס ערך מוסף);

"עסק" – עוסק פטור, עוסק מורשה ומוסד כספי כהגדרתם
בחוק מס ערך מוסף, ולמעט:

(1) חברה כהגדרתה בחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-
2001⁵;

(2) מוסד חינוך רשמי כהגדרתם בחוק לימוד חובה,
התש"ט-1949⁶ ומוסד חינוך מוכר שאינו רשמי כמשמעותו
בחוק האמור;

(3) מוסד חינוך שחל עליו חוק פיקוח על בתי ספר,
התשכ"ט-1969⁷;

(4) מוסד חינוך שחל עליו חוק מוסדות חינוך תרבותיים
ייחודיים, התשס"ח-2008⁸;

"שליטה" – כהגדרתה בחוק התקשורת (בזק ושידורים),
התשמ"ב-1982⁹, ולרבות יחיד המקיים עסק;

"תצהיר" – כמשמעותו בסעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש],
התשל"א-1971¹⁰.

הוספת תקנה 3א .5 אחרי תקנה 3 לתקנות העיקריות יבוא:

3א. (א) חבר בארגון מעבידים שמתקיימים בו
מתשלום דמי טיפול
התנאים שלהלן יהיה פטור מתשלום שליש מדמי
טיפול
הטיפול שאמור היה לשלם לפי תקנות אלה
לארגון המעבידים הזכאי:

(1) בין מטרותיו של הארגון טיפול
ביחסי עבודה לגבי חבריו;

⁴ ס"יח התשל"ו, עמ' 52;
⁵ ס"יח התשס"א, עמ' 454;
⁶ ס"יח התש"ט, עמ' 287.
⁷ ס"יח התשכ"ט, עמ' 180;
⁸ ס"יח התשס"ח, עמ' 742;
⁹ ס"יח התשמ"ב, עמ' 218;
¹⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

(2) הארגון מטפל בענף העבודה שבו עיקר עיסוקו של החבר;

(3) הארגון צד להסכם קיבוצי כללי ענפי תקף ומטפל בפועל בקידום יחסי העבודה כאמור ובקידום מעמדם של חבריו כמעסיקים.

הפטור האמור בתקנת משנה (א) לא יחול אם הוכיח ארגון המעבידים הזכאי שארגון המעבידים שהמעסיק חבר בו אינו עוסק בפועל בטיפול ביחסי עבודה כאמור."

תחילתן של תקנות אלה תשעים ימים מיום פרסומן (להלן – יום התחילה) ואולם תחילתה של תקנה 2 ד לתקנות העיקריות, כנוסחה בתקנה 3 לתקנות אלה, 3 שנים מיום התחילה.

6.

תחילה

התשע"ז

(2016)

(חמ 917-3 - ת1)

חיים כץ

שר העבודה הרווחה והשירותים החברתיים

דברי הסבר

כללי

טיוטת תקנות הסכמים קיבוציים (תשלום דמי טיפול ארגוני-מקצועי לארגון מעבידים)(תיקון), התשע"ו-2015 (להלן – "טיוטת התקנות") מותקנת מכוח סעיף 33 לחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957, שלפיו מוקנית סמכות לשר הכלכלה לקבוע "הוראות לעניין דמי טיפול ארגוני לארגון מעבידים".

טיוטת התקנות באות לתקן את תקנות הסכמים קיבוציים (דמי טיפול ארגוני-מקצועי לארגון מעבידים), התשל"ז-1977 (להלן: "התקנות הקיימות") והיא מעגנת, במקצת שינויים, חלק מהעקרונות שנקבעו בדו"ח של צוות שבחן כל הנושא של דמי טיפול, אשר מונה על ידי מנכ"ל משרד התעשייה המסחר והתעסוקה¹¹, מר רענן דינור, שבראשו עמד הממונה הראשי על יחסי עבודה במשרד, עו"ד שלמה יצחקי (להלן: "דו"ח יצחקי").

על רקע העובדה שהצטברו במשרד תלונות ופניות של מעסיקים הנדרשים על ידי ארגונים לשלם דמי טיפול, מוצע לתקן את התקנות הקיימות, תוך יישום חלק מהעקרונות של דו"ח יצחקי כאמור.

תקנה 1 לטיוטת התקנות

מוצע לתקן את תקנה 1 ולהגדיר את ארגון המעבידים הזכאי לדמי טיפול בשל היותו צד להסכם הקיבוצי שהורחב, כארגון מעבידים הזכאי.

כמו כן, לאור העובדה כי ההסדר המוצע בתקנות אלה מחליף את ההסדר הקיים שבתקנות משנה (ג) ו-(ד) לתקנות הקיימות, מוצע למחוק את תקנות משנה אלו.

תקנה 2 לטיוטת התקנות

מוצע להוסיף את תקנה 1א שעניינה בחישוב דמי טיפול. הסכום השנתי המינימלי של דמי טיפול שהמעסיק חייב לשלמו לארגון המעבידים הזכאי, יהיה הסכום השווה ל-180 שקלים חדשים כפול מספר העובדים המועסקים בידי המעסיק ב-1 בינואר של השנה שבגינה משתלמים דמי

¹¹ היום משרד הכלכלה (ק"ת התשע"ג, עמ' 966).

הטיפול. עם זאת, סכום דמי טיפול לא יעלה על 90,000 שקלים חדשים לשנהאו מחצית דמי החבר הנגבים מחברי הארגון הזכאי, כשיעורם של דמי החבר ב- 1 בינואר של השנה שבעדה משתלמים דמי הטיפול, לפי הסכום הנמוך שביניהם. כאמור התקנה מחליפה את ההסדר שהיה קבוע בתקנה 1(ג) ו(ד) אשר קבע כך:

"(ג) דמי הטיפול יהיו בשיעור של מחצית האחוז מסך כל שכר העבודה - שממנו מגיעים דמי ביטוח לרבות הסכום העולה על המקסימום הקבוע לתשלום דמי הביטוח על פי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשכ"ח-1968 - ששילם המעביד לעובדיו בשנת הכספים שקדמה לשנה שבעדה משתלמים דמי הטיפול; הסכום שחושב כאמור יוגדל לפי שלושה רבעים משיעור עליית המדד החדש לעומת המדד היסודי.

(ד) על אף האמור בתקנת משנה (ג), לא יפחתו דמי הטיפול מ-100 שקלים חדשים (להלן - הסכום המזערי), ובלבד שלא יעלו על מחצית מדמי החבר שהיה משלם המעביד לאותו ארגון מעבידים אילו היה חבר בו, כשיעורם ביום תשלום דמי הטיפול; הסכום המזערי ישתנה בשלושה רבעים משיעור עליית המדד החדש לעומת המדד היסודי, ולענין זה, "המדד היסודי" - ממוצע המדדים של שנת 1989.

בפועל, לא כל הארגונים פעלו בהתאם לאמור בתקנה 1(ג) הקיימת וחלקם גבו דמי טיפול על בסיס מחצית מדמי החבר השנתיים. לא תמיד דמי החבר מחושבים דווקא על בסיס שכר העבודה.

תקנה 3 לטיוטת התקנות

נכון להיום די בכך שארגון מעבידים חתם על הסכם קיבוצי שהורחב כדי להקנות לארגון זכות לדמי טיפול ארגוני מקצועי עד שהצו יבטל. מצב זה מאפשר לארגון שלאחר הרחבת ההסכם הפסיק לטפל הלכה למעשה ביחסי עבודה של חבריו להמשיך בגביית דמי הטיפול. מוצע לקבוע כי משך חובת התשלום יהיה שבע שנים מיום שבו ניתן צו ההרחבה.

תקנה 4 לטיוטת התקנות

מוצע למחוק את הפטור לקיבוץ או למושב שיתופי; תנועה קיבוצית ותנועה מושבית, מושב עובדים או חבר בו.

בנוסף, לאור העובדה כי ההסדר המוצע בתקנות אלה יבוא במקום ההסדר הקיים שבפסקה (11) לתקנה 3 לתקנות הקיימות, אשר קובע כי החובה לתשלום דמי טיפול לא תחול לגבי מעסיק שהוא חבר בארגון מעסיקים אחר, אלא אם כן מדובר במעסיק שעיסוקו בענף התעשייה. לפי התקנות הקיימות מעסיק שעיסוקו בענף התעשייה חייב בדמי טיפול בין אם הוא חבר בארגון מעבידים אחר ובין אם לאו. מוצע למחוק פסקה זו.

כמו כן, מוצע להוסיף לרשימת סוגי המעסיקים שחל עליהם פטור מתשלום דמי טיפול, מעסיק שמספר עובדיו המועסקים אצלו לא עולה על 10 עובדים ועסק חדש שטרם חלפו 5 שנים מיום הקמתו. התקנות הקיימות אינן מבחינות בין מעסיק שאצלו מועסק עובד אחד לבין מעסיק אשר

מועסקים אצלו מספר רב של עובדים. מצב זה גורם להכבדה על מעסיקים קטנים שכן דמי טיפול מהווים מס נוסף שמוטל עליהם, ולחשש מפני גביית דמי טיפול מעצמאים אשר אינם מעסיקים כלל עובדים או שמעסיקים בני משפחה.

לאור האמור, ובפרט תוך שאיפה להוריד עלויות העבודה, לרבות הורדת הנטל מעסקים קטנים ולעודד פתיחת עסקים חדשים גם ע"י צמצום הרגולציה לגביהם ואי הכבדה בתחילת הרצתו של העסק החדש, מוצע שיינתן פטור לעסק קטן של עד 10 עובדים וכן למעסיק שפתח עסק חדש למשך 5 שנים ראשונות לעסק.

תקנה 5 לטיוטת התקנות

אחת המסקנות של דו"ח יצחקי התייחסה לעניין ההפליה הקיימת לטובת ארגונים בענפי התעשייה לפי תקנה 3(11) לתקנות הקיימות כאמור לעיל. על כן, מוצע לקבוע במקום תקנה 3(11) לתקנות הקיימות, הסדר שמן הצד האחד יבטל את ההפליה הקיימת לטובת ארגוני המעבידים בענף התעשייה ויכיר בזכותו של מעסיק להיות חבר בארגון מעסיקים אחר; ומן הצד השני, יעודד התארגנות בארגוני מעבידים אוטנטיים, תוך הכרה בפעילות של ארגון המעבידים הזכאי לדמי טיפול שהוא הקובע את תנאי העבודה אשר יהוו בסיס לתחרות הוגנת בענף.

על פי ההסדר המוצע, יקבע פטור בגובה של שליש מדמי הטיפול לגבי מעסיק שהוא חבר בארגון מעבידים אשר בין מטרותיו טיפול ביחסי עבודה לגבי חבריו בענף העבודה שבו עיקר עיסוקו של המעסיק, והארגון צד להסכם קיבוצי כללי ענפי תקף וכן, מטפל הלכה למעשה לקידום יחסי העבודה כאמור ולקידום מעמדם של חבריו כמעסיקים.

תקנה 6 לטיוטת התקנות

מוצע כי התקנות המוצעות ייכנסו לתוקף תשעים ימים מיום פרסומן ברשומות, אולם לעניין תקנה 2ד כנוסחה בתקנה 3 לטיוטת התקנות, שעניינה הגבלת משך חובת התשלום ל- 7 שנים, מוצע כי הגבלה זו תחול בתום 3 שנים מיום כניסתן לתוקף של התקנות וזאת על מנת שלארגון הזכאי תהיה שהות מספקת לקיום משא ומתן עם ארגון העובדים היציג לצורך חידוש ההסכם הקיבוצי שהורחב. מובן כי כעבור שלוש שנים מיום התחילה, במידה שתלפו שבע שנים מיום נתינת צו הרחבה ארגון המעסיקים שחתום על ההסכם הקיבוצי שהורחב באותו צו לא יהיה רשאי לגבות דמי טיפול.